

2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 "Дебіторська заборгованість", затв. наказом Міністерства фінансів України від 08.10.1999 р. № 237 (в редакції від 03.11 2020 р). URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99>. (дата звернення 20.10.2024)

3. Accounts receivable auditing – AccountingTools. AccountingTools. URL: <https://www.accountingtools.com/articles/accounts-receivable-auditing>

УДК: 657

О.В. Назаренко, д-р екон. наук, проф. (СНАУ, Суми)

КОМУНІКАТИВНІ ОСОБЛИВОСТІ ОТРИМАННЯ АУДИТОРОМ ПИСЬМОВИХ ЗАПЕВНЕНЬ УПРАВЛІНСЬКОГО ПЕРСОНАЛУ ЩОДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Відповідність положенням діючих Міжнародних стандартів фінансової звітності, репутація аудиторської фірми, якість проведеного, у відповідності до Міжнародних стандартів (МСА), аудиту, висловлення аудитором немодифікованої думки щодо показників фінансової звітності виступає позитивним сигналом щодо надійності, значно підвищує довіру у користувачів до відповідної представлені інформації. Відзначаючи той факт, що облікове супроводження фінансово-господарської діяльності сучасних бізнес суб'єктів стоїть на шляху уніфікації з міжнародними стандартами, доцільним постає, з метою підвищення якості, формування уніфікованих підходів до процесу аудиту.

На думку Гончарової В. Г., ситуації, які передбачають обов'язкову комунікацію між аудитором та управлінським персоналом у тому числі тими, кого наділено найвищими повноваженнями, можна ідентифікувати у наступні три групи: 1. Доказова. Таке спілкування з відповідним управлінським персоналом використовується аудитором як аудиторські докази. Зокрема, аудиторськими доказами в розумінні МСА є відповіді відповідного управлінського персоналу, надані на зроблені аудитором запити. 2. Інформаційна. Інформаційну роль в аудиті мають ситуації, які в МСА визначені наступними словосполученнями: аудитор повинен повідомляти та аудитор повинен обговорити. 3. Декларативна. Декларативну роль являють собою письмові запевнення управлінського персоналу і за потреби тих, кого наділено найвищими повноваженнями, що надаються аудитору для підтвердження певних питань або додаткової підтримки інших аудиторських доказів [1].

В ході нашого дослідження, було розглянуто саме третю групу. При здійсненні аудиту виникають ситуації, які передбачають комунікацію з управлінським персоналом, включаючи письмові запевнення, які містять частину потрібної інформації для аудитора в ході аудиту фінансової звітності окремого господарюючого суб'єкта. Міжнародний стандарт аудиту (МСА) 580 «Письмові запевнення» висвітлює перелік та зміст питань, відносно яких

управлінський персонал повинен обов'язково представити аудитору свої письмові запевнення.

Порядок застосування МСА 580 «Письмові запевнення» слід розглядати разом із іншими МСА. Групування даних МСА та вимоги щодо письмових запевнень управлінського персоналу (де це доречно, ті, кого наділено найвищими повноваженнями), їх зміст та інформаційне наповнення узагальнено автором на рисунку 1. Аудитор повинен звернутися до управлінського персоналу надати письмове запевнення, що він виконав свої обов'язки щодо складання фінансової звітності відповідно до застосовної концептуальної основи фінансового звітування.

Звернення щодо письмових запевнень надсилається до тих, хто несе відповідальність за складання фінансової звітності. Це можуть бути різні особи залежно від структури корпоративного управління господарюючого суб'єкта, а також від відповідних законів чи нормативних актів; проте часто відповідальною стороною є управлінський персонал. Тому звернення щодо надання письмових запевнень можна надсилати генеральному директору, та фінансовому директору суб'єкта господарювання або іншим особам, що обіймають еквівалентні посади.

Аудитор має звернутися до управлінського персоналу надати письмове запевнення стосовно того, що: він надав всю доречну інформацію і доступ до неї, як узгоджено в умовах завдання з аудиту, усі операції були зареєстровані та відображені у фінансовій звітності.

Аудитор також може попросити управлінський персонал повторно підтвердити розуміння і визнання ним власної відповідальності в письмових запевненнях. Це являється загальноприйнятим в окремих юрисдикціях, але в будь-якому випадку може бути особливо доречним, коли: ті, хто підписали умови завдання з аудиту від імені господарюючого суб'єкта, більше не несуть такої відповідальності; умови завдання з аудиту було підготовлено у попередньому році; існує ознака того, що управлінський персонал неправильно розуміє власну відповідальність; це є доречним через зміну обставин [2].

Додатково, з метою доповнення та розширення інформаційного базису, аудитор може вважати за потрібне звернутися за іншими письмовими запевненнями щодо фінансової звітності. Вони можуть включати такі компоненти:

- чи були прийнятними вибір та застосування облікових політик;
- чи були питання, що наведені далі, якщо вони є доречними відповідно до застосовної концептуальної основи фінансового звітування, визнані, оцінені, подані або розкриті відповідно до неї: плани чи наміри, що можуть впливати на балансову вартість чи класифікацію активів та зобов'язань; зобов'язання – як фактичні, так і умовні; право власності на активи чи контроль над ними, право затримання або обтяження активів та активи, надані в заставу; аспекти законів, нормативних актів і договірних угод, які можуть впливати на фінансову звітність, у тому числі недотримання вимог.

Перелік МСА, які містять вимоги щодо письмових заповінь та їх зміст	
Назва МСА	Вимоги щодо письмових заповінь управлінського персоналу, їх зміст та інформація:
МСА 240 «Відповідальність аудитора, що стосується шахрайства, при аудиті фінансової звітності»	у зв'язку з шахрайством або можливим шахрайством, яка відома і впливає на суб'єкт господарювання та стосується: управлінського персоналу, працівників, ролі яких у внутрішньому контролі є значними, або інших працівників, шахрайство яких може мати суттєвий вплив на фінансову звітність; що стосується звинувачень у шахрайстві або можливому шахрайстві і впливає на фінансову звітність суб'єкта господарювання, повідомлену працівниками, колишніми працівниками, аналітиками, регуляторними органами або іншими особами.
МСА 250 (переглянутий) «Розгляд законодавчих та нормативних актів під час аудиту фінансової звітності»	про всі відомі випадки або можливого недотримання вимог законодавчих і нормативних актів, вплив яких має бути розглянутий під час складання фінансової звітності.
МСА 450 «Оцінювання викривлень, виявлених під час аудиту»	що вплив не виправлених викривлень, взятих окремо або в сукупності, на фінансову звітність у цілому не є суттєвим. Перелік таких статей має включатися в письмове заповіння або додаватися до нього.
МСА 501 «Аудиторські докази – особливі положення щодо відібраних елементів»	що всі відомі фактичні (можливі) судові справи і претензії, вплив яких має бути врахований при складанні фінансової звітності, були розкриті аудитором, враховані й розкриті згідно застосовної концептуальної основи фінансового звітування.
МСА 540 (переглянутий) «Аудит облікових оцінок та пов'язані з ними розкриття інформації»	що методи, дані та суттєві припущення, використані при здійсненні облікових оцінок, та пов'язані з ними розкриття інформації мають бути доречними для досягнення визнання, оцінки або розкриття інформації, які є обґрунтованими в межах застосовної концептуальної основи фінансового звітування.
МСА 550 «Пов'язані сторони»	що відносини пов'язаних сторін та операції з пов'язаними сторонами належно відображені в бухгалтерському обліку й інформація про них розкрита відповідно до вимог МСФЗ.
МСА 560 «Події після звітної періоду»	що усі події після звітної дати та події, для яких МСФЗ вимагають коригування або розкриття інформації, були скориговані або розкриті.
МСА 570 (переглянутий) «Безперервність діяльності»	від управлінського персоналу, стосовно їхніх планів щодо майбутніх дій і здійсненності цих планів.
МСА 710 «Порівняльна інформація – відповідні показники і порівняльна фінансова звітність»	за всі періоди, на які є посилення в думці аудитора, заповіння стосовно будь-якого коригування, здійсненого для виправлення суттєвого викривлення у фінансовій звітності за попередній період, яке впливає на порівняльну інформацію.
МСА 720 (переглянутий) «Відповідальність аудитора щодо іншої інформації»	що остаточний варіант документа (документів) буде наданий аудитором, коли він буде доступний і до його оприлюднення суб'єктом господарювання, для того щоб аудитор міг завершити процедури, передбачені вимогами МСА

Рисунок 1 – Перелік МСА, які містять вимоги щодо письмових заповінь управлінського персоналу та їх зміст

Джерело: узагальнено автором на підставі [2].

Окремо слід зазначити, що письмові запевнення обов'язково мають бути у формі листа-запевнення, адресованого аудиторю. Отримання письмових запевнень повинне передувати даті висловлення аудитором думки щодо фінансової звітності.

Інформаційні джерела

1. Гончарова В. Г. Методичні підходи до формування процедур комунікативного процесу взаємодії з управлінським персоналом під час аудиту. Ефективна економіка. 2020. № 7. – URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op =1&z=8045> (дата звернення: 27.10.2024). DOI: 10.32702/2307-2105-2020.7.53

2. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг, видання 2020 року, частина I / Міжнародна федерація бухгалтерів (IFAC), 2024. Ч. 1. 1277с.

УДК 33.021:657.6:658(045)

Т.А. Наумова, канд. екон. наук, доц. (ДБТУ, Харків)

Н.С. Акімова, канд. екон. проф. (ДБТУ, Харків)

Л.О. Кирильєва, канд. екон. наук, доц. (ДБТУ, Харків)

АУДИТ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДТВЕРДЖЕННЯ ЯКОСТІ ФІНАНСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ

Складання фінансової звітності є завершальним етапом облікового процесу на підприємстві. Питання складання фінансової звітності регулюються Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [1; 2].

Метою складання фінансової звітності є надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан та результати діяльності підприємства [1;2].

Відповідно до мети складання фінансової звітності можна стверджувати, що Баланс є ключовою формою фінансової звітності, оскільки є основним джерелом інформації про фінансовий та майновий стан підприємства на звітну дату.

Для того, щоб скласти об'єктивну думку про інформацію, яка перевіряється, аудитор повинен [3, с.239-240]:

– визначити, чи отримав він обґрунтовану впевненість щодо відсутності у фінансовій звітності в цілому суттєвих викривлень унаслідок шахрайства або помилки;

– вирішити, чи правильно ця інформація відтворена в обліку і звітності.

Здійснення аудиту фінансової звітності ґрунтується на нерозривності і взаємопов'язаності усіх звітних форм, тому у процесі перевірки аудитор повинен підтвердити достовірність кожної з них, включаючи баланс. З метою розкриття